

Nr. 263 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** november 2017
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cmbr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Europa wil migratie uit Afrika stoppen, maar ondermijnt ontwikkeling

In 2014 sloot de EU een *Economic Partnership Agreement* (EPA) met 15 West-Afrikaanse landen. Na de migratiecrisis van 2015 benadrukt de EU dat deze deal niet alleen de economische ontwikkeling van de regio ten goede zal komen, maar ook de migratie naar Europa zal terugdringen. Critici betwijfelen echter of de EPA's zullen leiden tot economische ontwikkeling in Afrika of een vermindering van migratie.

Ongeveer 60 procent van de West-Afrikanen werkt in de landbouw. Zij hebben alle reden om te vrezen voor hun levensonderhoud. Want met name door de geleidelijke afschaffing van importtarieven die zijn voorzien in de EPA's is de kans groot dat indirect gesubsidieerde Europese producten de Afrikaanse markt zullen overspoelen - met alle negatieve gevolgen van dien voor lokale boeren die op of net onder de armoedegrens leven.

Groeimarkt voor de Europese zuivelindustrie

Zo is de export van melkpoeder door Europese bedrijven naar landen in West-Afrika sterk gegroeid. De prijs van het geïmporteerde melkpoeder ligt ver onder die van lokale melk. Zo kost in Burkina Faso een liter lokale melk 650 CFA frank, terwijl melk aangemaakt met melkpoeder ingevoerd uit Europa slechts 225 CFA frank kost.

Volgens de EPA's mogen West-Afrikaanse landen niet meer dan 5 procent importheffingen heffen over melkpoeder uit Europa. De laatste paar jaar produceren steeds meer grote Europese zuivelbedrijven zoals Nestlé, Danone en Friesland-Campina ter plaatse melk en andere zuivelproducten uit geïmporteerde melkpoeder. Ze doen dat door de overname van bestaande lokale bedrijven of het opzetten van nieuwe. Zo is West-Afrika is een van de grootste groeimarkten voor de Europese zuivelindustrie geworden.

Dit voorbeeld maakt duidelijk dat de klassieke dumpingpraktijken nog steeds bestaan én inmiddels ook aangevuld worden met de huidige, door de EU afgedwongen marktliberalisering. Ze hebben beide het zelfde effect: het ontmoedigen en wegconcurreren van lokale melkproducenten. Dat terwijl juist kleinschalige en een coöperatieve melkveehouderij in grote delen van West-Afrika een prima mogelijkheid zou kunnen bieden om mensen een regelmatig en gegarandeerd inkomen te verschaffen.

Kippenvlees

Een ander voorbeeld is de export naar West-Afrika van kippenvleugels en -nekken, delen van de kip die in Europa minder populair zijn bij de consumenten. De prijs daarvan is laag in vergelijking met die van lokaal geproduceerd kippenvlees, omdat het kippenvoer in Europa een stuk goedkoper is als gevolg van Europese landbouwsubsidies. Ook deze export is de afgelopen jaren enorm toegenomen. De gevolgen zijn voorspelbaar: lokale kippenboeren

kunnen niet op tegen de Europese importkip en de groei in de vraag naar kipproducten spekt vooral de kas van Europese bedrijven die hun kiprestanten nét boven de kostprijs op de West-Afrikaanse markt brengen.

Visserij

De West-Afrikaanse wateren zijn al lang een van de favoriete plekken waar Europese visserijbedrijven proberen hun teruglopende inkomsten uit Europese wateren te compenseren. In het verleden leidde dat tot overbevissing en de marginalisering van lokale vissers, die het aflegden tegen hun veel beter uitgeruste Europese collega's.

De herziening van het Europese visserijbeleid in 2014 heeft aan een aantal van die nefaste praktijken een einde gemaakt. Met een aantal landen heeft de EU 'Duurzame Visserij Akkoorden' afgesloten (*Sustainable Fisheries Partnership Agreements*, SFPAs). Als zo'n akkoord is bereikt, mogen boten onder EU-vlag niet meer vissen op basis van private overeenkomsten met bedrijven uit dat land. Ondanks deze wettelijke restricties heeft onderzoek uitgewezen dat afgelopen jaar nog steeds vier EU-lidstaten boten toestonden te vissen in de wateren van Gambia en Equatoriaal Guinee op basis van private overeenkomsten - dit ondanks het feit dat deze landen een SFPA hebben afgesloten.

Belastingontduiking

Tenslotte een onderwerp waar de laatste tijd veel over te doen is geweest. De *Paradise Papers* hebben grootschalige – en tot ieders verbazing grotendeels legale - belastingontwijking blootgelegd via offshore belastingparadijzen door een illuster gezelschap aan mondiale leiders, bedrijven en sterren. Volgens schattingen verliest Afrika per jaar minstens \$50 miljard aan inkomsten als gevolg van kapitaalvlucht, financiële malversaties en illegale transacties. Het leidde in 2015 tot de oprichting van de Afrikaanse campagne '*Stop The Bleeding*'.

Veel van de maatregelen om dit soort praktijken tegen te gaan moeten genomen worden door Afrikaanse regeringen, individueel of samen in het kader van de Afrikaanse Unie. Maar ook veel lidstaten van de EU moeten stoppen met het afsluiten van zeer problematische belastingverdragen met Afrikaanse landen die het ontduiken van belastingen door bedrijven makkelijker maken en het heffen van belastingen door landen moeilijker. En de EU moet maatregelen nemen die de eigen economie en financiële sector transparanter maken. Daartoe ligt een voorstel klaar, getiteld *Country by Country reporting*. Dat zou het voor ontwikkelingslanden makkelijker maken om inzicht te krijgen in welke multinationale bedrijven in welke landen belasting betalen en hoe de kapitaalstromen van transnationale bedrijven lopen. Het zou ook zichtbaar maken wie zich met hun kapitaal schuil houden in belastingparadijzen.

Op 29 en 30 november 2017 komen Europese en Afrikaanse leiders bij elkaar in Abidjan, Ivoorkust, voor de vijfde top tussen de EU en de Afrikaanse Unie. Op de agenda staat veel *business as usual*. In plaats daarvan zou men zich moeten buigen over de kwesties die er echt toe doen: het daadwerkelijk besteden van ontwikkelingsgeld aan ontwikkeling en niet aan het tegenhouden van migranten; het dichten van de nog steeds grote gaten in het coherentiebeleid van de EU zodat, meer dan in het verleden, handel tussen Europa en West-Afrika ook ten goede komt aan de West-Afrikanen. (Bron: MO*, (Bart Staes), 10/11/ 2017)